

Starci ravnice

Uzoranom polju stotinu metara od ceste Brodski Stupnik - Dubočac već više od dvije stotine godina živi stanovnik ravnice *Quercus robur L.* hrast lužnjak. Nadvio se svojom ogromnom krošnjom nad plodnom ravnicom praveći sjenu veću od 1500 m². Široke debele grane na sebi nose mnoštvo plodnoga žira i kao da žele u zagrljaj uhvatiti ravnice i ljude u njoj. Ne smeta ratarima koji obrađuju polje uz njega pa ga paze već stoljećima. Godinama je pravio hlad umornim koscima, pod njim su ispričane najljepše ljubavne priče slavonskih snaša i momaka, pod njim su nastali najljepši bečarci, a smo to on pamti i zna. Ovakav osamljeni dvjestogodišnjak u polju prava je rijetkost. Predivan je upravo u

1,7 m. Prosječan godišnji rast hrasta koji nije u šumskoj sastojini je oko 5 mm što znači da je svake godine za jedan centimetar širi. Plodonosi prekrasnim krupnim žirom koji životinje raznose u prostor, a mi se nadama da će jedan izniknuti i preživjeti, te u sebi istovremeno ponijeti sve genetske osobine ovoga vjekovnoga starca.

Samo dvadesetak kilometara sjevernije na padinama Dilj gore, na pola šumskog puta između sela Brčino i Zdenci, na nadmorskoj visini od samo 250 metara, živi još jedan petstogodišnji umorni starac po imenu Papa hrast. Nalazi se u dijelu šume koji stanovnici ovoga kraja zovu Benkov gaj. Ovaj najstariji stanovnik Brodsko-posavske županije pamti tursko doba, Na-

Papa hrast

Gdje su frule
i gajde slavonske,
tambura,
dok ti na koljenima života
svu noć gledaš za zvijezdama.
Gdje su suvenirni
sva tkanja,
svi vezovi i potke slavonske,
gdje su stoljeća
i vode što protekoše
dok ti na koljenima života
svu noć gledaš za zvijezdama.
Gdje su gajde Slavonijo
ravnice,
da izustiš tišinu,
dok bez frule
i tambure
umire tvoj stari hrast.

Milan Kaučić

jesen, kada u svoj svojoj ljepoti izroni iz slavonske magle u zlaćano žutim bojama. Kao da nam želi reći: odolio sam naftovodima, autocestama i prugama, ali sam zapamtio mnoge susjede koji su završili kao grede na slavonskom štaglju, kao pod u Brlićevcu, kao najljepše pokućstvo u engleskom dvorcu i tko zna gdje još ne. Mnogo njegovih rođaka ostaviše svoja prekrasna tijela u službi čovjeka. Naš Bebrinski hrast je živ i zdrav. Puni obujam ljepotana na prsnoj visini je preko pet metara, što znači da mu je promjer

poleonove ratove, bana Jelačića i mnoge druge velikane koje je iznjedrila hrvatska zemlja. Na veliku žalost pastira, dobronamjernih planinara i šumara ovaj velikan planine lagano umire. Pola stabla su izrovali insekti praveći labirint kanala u veličanstvenom tijelu, dok je druga polovina živa i još uvijek odolijeva zubu vremena. Nalazi se u mladoj sastojini bukve i graba tako da su se njegove najviše grane izdigle iznad šume kao ruke gospodara koji još uvijek vlada. Doista i vlada jer mu dadoše ime Papa što znači otac svih

hrastova Dilj gore. U svom dugom životnom vijeku dao je na stotine kilograma žira iz koji su mnogi izrasli u gorostase planine. Na njegovom tijelu neodgovorni čuvari prirodnog blaga urezaše ime Papa, te u njegovu zdravu koru ukucaše čavle na koji su stavili tekst pjesme Milana Kaučića Papa hrast. Bebrinski hrast i Papa hrast svakako zaslužuju jedan od oblika zaštite koji propisuje zakon. To jedino može biti spomenik prirode, jer to zaista jesu ovi starci ravnice.

Tekst i snimke: Tomislav Lukić